

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions – 28

No. of Printed Pages – 8

VU-89-Dharm Shastra

धर्मशास्त्रम्

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2021

समय : 3¼ घण्टे

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेख्याः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि ।
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीयाः ।
- (5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः ।

1. सम्भावितोत्तरस्य क्रमाङ्को कोष्ठके लिखत -

(i) मनुस्मृतौ अध्यायाः सन्ति -

(अ) सप्त

(ब) एकादश

(स) द्वादश

(द) अष्टौ

(ii) सुखस्य मूलमस्ति

(अ) संतोषः

(ब) असंतोषः

(स) प्रीतिः

(द) दुःखं

(iii) दन्तैर्नोत्पाटयेत् -

(अ) केशान्

(ब) नखान्

(स) दन्तान्

(द) तृणान्

(iv) मनुस्मृतौ पञ्चमाध्याये प्रकरणमस्ति -

(अ) ब्रह्मचर्यस्य

(ब) गृहस्थस्य

(स) शुद्धेः

(द) संन्यासस्य

(v) आयुषः प्रथमे भागे द्विजः कुत्र वसेत् ?

(अ) गृहे

(ब) गुरौ

(स) क्षेत्रे

(द) वने

(vi) यज्ञानां संख्या अस्ति -

(अ) दश	(ब) पञ्च
(स) एकादश	(द) द्वादश

(vii) कस्मिन् मुहूर्ते बुध्येत् ?

(अ) ब्राह्मे	(ब) प्रत्यूषे
(स) मध्याह्ने	(द) सायाह्ने

(viii) धर्मशास्त्रेतिहासस्य लेखक अस्ति -

(अ) मेधातिथिः	(ब) पी.वी. काणे
(स) विश्वनाथः	(द) मम्मटः

OFFICE COPY

(ix) वेदं का तिथिः हन्ति ?

(अ) चतुर्थी	(ब) पञ्चमी
(स) सप्तमी	(द) अष्टमी

(x) सर्वेषामेव दानानां किं दानं विशिष्यते ?

(अ) गोदानं	(ब) अन्नदानं
(स) ब्रह्मदानं	(द) जलदानं

2. ब्रह्मचर्यआश्रमे आयुषः कस्मिन् भागे वसेत् ?

4

3. 'अयाचितं' इत्यस्य किं तात्पर्यम् ?

4. अग्निहोत्र परायणस्य का वृत्तिः ?

5. कति यज्ञाः ? के च ते ?

6. अग्नि होत्रं कदा जुट्यात् ?

7. कस्मिन् मुहूर्ते बुध्येत ?

8. सनातनधर्मस्य किं लक्षणम् ?

रिक्तस्थानस्य पूर्तिविधया - (9 से 11)

9. सत्यं ब्रूयात् _____ ब्रूयात् न ब्रूयात् सत्यमप्रियम् ।

प्रियं च नानृतं ब्रूयादेषः धर्मः _____ ॥

10. सर्वं परवशं _____ सर्वमात्मवशं सुखम् ।

$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

11. _____ मुहूर्ते बुध्येत _____ चानुचिन्तयेत् ।

VU-89-Dharm Shastra

$\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

अति लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः (12-19 पर्यन्तं)

12. वैडालव्रतिकस्य किं लक्षणम् ? 2
13. सुख दुःखयोर्मूलं किम् ? 2
14. केषां विनिपातो न भवति ? 2
15. गृह मेधिना अन्नं केभ्यो दातव्यम् ? 2
16. कीदृशमादित्यं न पश्येत् ? 2
17. भार्यया सह भोजनं कर्तव्यं न वा ? 2
18. धर्मस्य किं लक्षणम् ? 2
19. वेदपाठे अनध्यायो कदा भवति ? 2

लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः (20-23 पर्यन्तम्)

20. स्नातकस्य कार्याणि कानि ? 4

अथवा

दानस्य प्रतिग्रहणे को दोषः ?

21. अतिथि सत्कारविधिं लिखत ।

अथवा

परदारोपसेवनेन का हानि ?

22. गृहमेधिना कान् पूजयेत् ?

अथवा

कति नरकाः ? चतुर्णानामानि लेख्यानि ।

23. मलमूत्र विसर्जनं कुत्र न करणीयम् ?

अथवा

धर्मस्य अर्थं विलिख्य धर्मस्योपादानं लिखत ।

निबन्धात्मकाः प्रश्नाः (24-25 पर्यन्तं)

24. धर्मशास्त्रस्य के प्रणेताः ? नामानि लिखत ।

अथवा

स्वच्छ भारत निर्माणे मलमूत्र विसर्जन विषये मनुस्मृतेः योगदानं स्पष्टयत ।

25. अनुचितरीत्या दान ग्रहीताः केषु नरकेषु पतन्ति ?

अथवा

मेधातिथिः कस्याः स्मृतेः भाष्यकारः अस्य कृतित्वं विवेचयत ।

निबन्धात्मकाः प्रश्नाः (26-28 पर्यन्तं)

26. याज्ञवल्क्यस्मृतौ उल्लिखितानां चतुर्दश विद्यानां नामानि लिखत ।

अथवा

मनुस्मृतिः कस्य रचना अस्ति ? रचनाकारस्य कृतित्वं विवेचयत ।

27. विज्ञानेश्वरस्य परिचयो देयः ?

अथवा

'मन्वर्थमुक्तावली' कस्य टीका अस्ति ? टीकाकारस्य परिचयो देयः ।

28. मनुस्मृतेः काल निर्णयं कृत्वा रचनाकारस्य व्यक्तित्वं लिखत ।

अथवा

धर्मशास्त्र ग्रन्थानां निर्माणे केषां प्रवर्तकानां महतिभूमिका अस्ति ? कस्यचिदेकस्य व्यक्तित्वं विवेचयत ।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE

